

AL. ȘAHIGHIAN

În înneguratul martie din anul acesta l-am pierdut și pe Alexandru Șahighian ! ...L-am cunoscut în urmă cu două decenii, când vârsta lui nu depășea cu mult vârsta mea de azi, iar eu aveam anii celor mai tineri poeți.

Pînă atunci, desfășurase o întreagă activitate publicistică și literară în presa muncitorească și democratică a vremii ; dăduse glas, în scrisul său viguros, năzuințelor celor asupriți ; devenise un nume cunoscut și îndrăgit de cititori. Cu toate acestea, în preajma lui rigorile de vîrstă dispăreau, bariera dintre generații era înlăturată, pentru că omul cu un trecut atît de bogat, și care, după Eliberare, primise munci de răspundere în diferite organizații obștești, nu s-a înconjurat niciodată, sub faldul unei false regalități literare, și-i erau cu totul streine înfumurarea și egoismul.

Avînd funcții în conducerea Uniunii Scriitorilor, contribuind din plin la reorganizarea vieții scriitoricești, el prefera notorietății, recompenselor și fotoliilor somptuoase, modestia, cinstea și banca simplă de lemn, pe care se pot înghesui cît mai mulți, stînd — după propria lui expresie — „puțin la strîmtoare, dar fără obidă”.

Trîind cît mai mult pentru alții, dăruindu-se generos colectivității, Alexandru Șahighian era pentru noi, scriitorii tineri din acea vreme, niciodată „maestrul”, ci întotdeauna „șahul”. Cu respectul ce-l datoram minunatului om și scriitor, îi atribuim acest nume ca o mantie cu foșnet de mătase persană, voind să învăluim nu umerii vreunei vanități omenеști, ci frumusețea unui suflet rar întîlnit.

„Șahul” — așa îi spunea Radu Teculescu ; așa îl numeau și Mihai Dragomir și Cezar Drăgoi ; așa i se adresa și Nicolae Labiș, poeți de vîrste și valori diferite, dar toți răpuși de o moarte timpurie, sub semnul căreia, acum, se adaugă și aceea a lui Alexandru Șahighian.

Poetul, care a scris primele versuri închinete Republicii ; dramaturgul, care a satirizat, în piese ca **Nepotul din Giurgiu** sau **Pensiunea doamnei Stamate**, racilele unei societăți în descompunere ; publicistul, care, în reportaje ca **De la Tian-șan la munții de lasp**, a dat dovada deplinei sale maturități artistice ; povestitorul, care, în cărți cum sînt **Coiful de aur** sau **Povești dunărene**, i-a ferecat pe cei mai mici cititori ; scriitorul, căruia îi erau familiare toate genurile literare și care a lăsat atîtea lucrări valoroase, a plecat prea devreme și în plină putere de muncă din mijlocul nostru.

Reșin emoționanta evocare făcută de un coleg al său de generație, care l-a văzut, acum douăzeci de ani, înfruntînd, cu zîmbetul pe buze, gloanțele trase de Rădescu în Piața Palatului.

Era zîmbetul unui om optimist, încrezător în cauza dreaptă a poporului său, în viața cea nouă și minunată a patriei sale !

Îmi vin în minte crîmpeie de imagini și-l zăresc, cu același zîmbet luminos pe buze, în primele ceasuri după proclamarea republicii, îl văd pe șantierul reconstrucției, printre brigadierii de la Ceanul-Mare și de la Salva-Vișeu ; îl văd neobosit, plin de entuziasm, în primele fabrici naționalizate, pe ogoarele primei cooperative agricole... îl văd printre pescari și mineri, printre matrozi și grăniceri, printre școlari

și tineri ucenici ai scrisului, veniți la ședințele, atît de animate de el, ale cenaclului Confederației Generale a Muncii...

Cu el și cu ceilalți prieteni am luat parte la numeroase șezători, am avut nenumărate întîlniri cu cititorii din întreaga țară.

De acum, Alexandru Șahighian n-o să mai vină. Zîmbetul lui s-a stins pentru totdeauna. Dar amintirea lui va trăi pururi în inima noastră.

Victor Tulbure

V. RONEA

De curînd, colectivul Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra” a suferit o dureroasă și grea pierdere prin moartea artistului emerit V. Ronea, în plină efervescență a talentului său generos, a vitalității sale extraordinare — afișele spectacolelor în care a jucat păstrează încă numele lui, refuzînd parcă să accepte această crudă realitate.

Ultima cortină a căzut fulgerător, întreprînd firul unei cariere artistice începute cu mai bine de 40 de ani în urmă.

Elev strălucit al Luciei Sturdza Bulandra, V. Ronea debutează în rolul Mortimer din piesa *Maria Stuart* de Schiller, apoi, de-a lungul anilor, interpretează numeroase și variate roluri pe scena companiei „Bulandra-Maximilian-Storin”, a teatrelor „Maria Ventura”, „Comedia”, „Barașcum” și „Victoria”.

Personalitatea sa creatoare a cunoscut însă adevărata înflorire în anii puterii populare. În această perioadă, talentul său s-a maturizat, atingînd plenitudinea, impunîndu-se prin realizări artistice de neuitat pe scenele Teatrului Armatei și ale Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra”.

Rămîn vii imaginile personajelor cărora le-a dat viață în piesele *Ultimul mesaj*, *Fiul meu*, *Sfînta Ioana*, *Hanul de la răscurce*, *Trei generații*, *Mamouret*, *Dacă vei fi întrebat*, *Regele și cîinele*, *Nebuna din Chaillot*, *Comedia erorilor* și, cel mai desăvîrșit dintre toate, *Domnul Biedermann* din piesa *Domnul Biedermann și incendiarii* de Max Frisch.

În luna martie a repetat, sfidînd boala, pînă în preziua vizionării, în ultima piesă în care fusese distribuit: *Nimic nu se pierde, dragul meu*.

Ca și cum ar fi vrut să simbolizeze încă o dată marea sa disciplină, devotamentul pentru teatru, care îl animau, a închis ochii în noaptea de 26 martie, la cîteva ore după ce avusese loc premiera acestei piese, al cărei program păstrează încă în distribuție numele lui.

Moartea a răpit omul, dar nu artistul.

Colegii, oamenii de teatru și publicul, care i-a răsplătit cu entuziasm creațiile, vor păstra vie amintirea artistului emerit V. Ronea.

G. Carabin